

*Al·lucinacions?
Ximpleries?*

Hem vist l'exposició inaugural, d'art nou, a les Galeries Dalmau. Hem llegit les paraules amb què encapçala el programa Josp Maria de Sucre. I davant d'una invocació que al temps, com a jutge indiscutible, fa aquest escriptor, hem quedat una mica perplexos. El temps? Imagineu-vos un quadro en el qual no hi ha altra figura ni paisatge que un bocí enorme de suro enganxat a la tela. Això, segons el programa, és un nu femení. No cal, doncs, ésser gaire subtil per saber què en restarà, amb el temps, d'un quadro de tal mena.

Però, ¿és que pot invocar-se el temps davant d'una exposició d'art nou? ¿No hem quedat que calia destruir tots els museus? ¿On, doncs, conservarem els quadros, mentre el temps, amb la seva severitat decideixi?

Se'ns pot dir, amb una certa raó, que el lloc d'aquests quadros no sempre és el museu. El lloc de molts d'ells és, evidentment, una sala d'experimentacions psicològiques. Si temps a venir no serveixen com a documents artístics, molts d'ells podran servir, si més no, com a documents clínics.

Comprenem, però, que l'humorisme, davant d'una exposició d'aquesta mena, és massa gastat, i, sobretot, massa fàcil. Però el que diem no és pas humorisme. Quan a París se ce'brà una exposició d'artistes alineats, fou sobradament remarcats com molts dels dibuixos de l'exposició coincidien amb els de certes tendències de l'art d'avantguarda. I segurament, ara en la Sala Dalmau, no és en els pitjors quadros en els que es podria trobar aquesta coincidència. N'hi ha —pocs dissortadament— que són visiblement pintats en estat d'enfebrament, que reproduïxen visions de febre, de desvari, que són un esforç per a mostrar rars panorames interiors on la idea ma'la per encarnar en formes encara inexistent. Tot això ens esmussa la sensibilitat, ens fa mal. I, més que una renovació, ens sembla un cansament, una impotència creadora; més que esportiu, nou, dinàmic, és apagat, melangiós i decadent. Un art de malalt, i, si no de folls, de neuròtics. Però de malalts que no volen reaccionar contra llur malaltia, sinó que hi troben la seva més profunda voluptat.

I això, desplaigui o no, és respectable. Però en mig d'això —i és el que més hi abunda en l'exposició que alludim—, quanta plagasitat, quanta mala fe, quanta ximpleria —dit sigui en el sentit banal de la paraula! I, sobretot, quanta mandra!

Epoca tèrbola la nostra, d'artistes incapaços, mancats de disciplina. Pintors que no saben pintar, escriptors que no saben d'escriure, i que, tots plegats, per arribar a fer-se un nom, una popularitat cerquen rars viaranys, que els semblen dreces, però que en realitat no menen enlloc.

DOMENEC GUANSE